

Ustvarjajmo si društva in spojimo le-ta v ozko zvezo mej seboj! Poglejte naše tovariše mej Nemci, Čehi in Hrvati! Ozrимо se nanje, in glejmo, kaj premore prava sodružnost in bratska ljubav. Posnemajmo jih! Upoznajmo se mej seboj! Bodimo brati mej brati, svoji mej svojimi! Ohrabrimo se! Samozavest, važnost našega posla, naj nas ojači! Vsi za jednega, jeden za vse: to naj bode naš klic, naše géslo! In v tem bomo močni, srečni, ter v bran stavili se bodemo svojim protivnikom! Proč z nemarnostjo! Odločno se združujmo na tiru svojih pravic! Ne molčimo, govorimo! Skupno kažimo, da smo si v svesti svoje veljave ter da ne znamo samó za dolžnosti svoje, marveč, da poznamo tudi svoje pravice!

Torej sodrugi premili, na delo! V združitvi je moč in napredek!

A. Gradišnik.

Kako naj se učitelj v svojem poklici nadalje izobražuje?

(Fr. Gaberšek.)

(Dajle.)

Pismeno pripravljanje ne sme učitelja motiti, da bi s to pripravo v roci poučeval. Njegovo poučevanje bodi prosto, na izust, ker le tako bode mogel vse okolnosti in slučajnosti obvladati, katerih je poln vsak pouk. Njegovega prostodušnega gibanja ne sme motiti nobena ovira, kakeršna bi bila ravno nepremeljivo oziranje na spisano stvarino. Sicer pa tudi ni mogoče stvarine v naprej popolnem tako prirediti, kakor jo učitelj pri pouku potrebuje. Nobena in še tako skrbno izdelana priprava se ne more popolnem ozirati na vse mogoče odgovore otrok in na vprašanja učiteljeva tem odgovorom primerna. Zato ostane pismeno in na pamet naučeno pripravljanje le nekak navod, ki kaže učitelju v obče pravo pot.

Tukaj nastane vprašanje, od kod naj učitelj zajema stvarino, o kateri se mu je za pouk pripravljati, naj le taisto zajemlje iz lastne glave, ali naj jo sestavi iz različnih knjig, ali pa naj se ravná po kakšnem izdanem navodu. Dandanes imamo v tej zadevi pač veliko tujih knjig, katere bolj ali manj primerno obravnavajo in obsegajo predpisano stvarino. A noben navod ne ugaja v vseh posameznostih za vse posebne slučaje. Marljiv učitelj bode torej skrbel, da si sicer izvoli kako knjigo kot vodilo, stvarino bode pa ipak le po svoje predeloval. Na ta način moglo bi se tudi za naše slovenske šole mnogo koristnega prirediti, ko bi učitelj to stvarino od leta do leta pilil, ter jo konečno tiskano izdal.

3. Izkušnja.

V obče je življenje človeško, sosebno pa ono učiteljevo, prepolno dogodkov, kateri mogočno vplivajo na moralično in umstveno omiko njegovo in njegovih učencev. Že vnanje razmere mogó v marsičem preosnovati začasen ali stalen razvoj učitelja in otrok. Zvlasti pa ponuja šola in pouk toliko prijetnih in neprijetnih izkušenj, da pač ni mogoče vsega tega prezreti. V to svrhu ima učitelj pripravljen nekak dnevnik, v kateri vpisuje vse važne prigodke iz šolskega življenja ter jih oživi z lastnimi občutki.

Sosebno pa obsega taka knjiga razliko mej pripravo in izpeljavo, torej nekako popravo. S tem primerja učitelj to, kar je doseči hotel, z onim, kar je v resnici dosegel, in se v bodoče po tem ravná. Posebno važne so one opazke, katere si učitelj zabelježuje o razpoloženji duše, o temperamentih in značajih otrok, o pouku in o strahovanji ter o drugih imenitnih pojavih. Take izkušnje so neminljive vrednosti, kajti ti pojavi so većinoma le na hip vidni ter podijo drug družega. Ko bi jih učitelj preziral, ne prišel bi nikdar do terdnega prepričanja o pravi notranjosti otročji. Primerjajoč zabelježene

o pazke pa si bode lahko sestavil natančno stanje duševnega življenja svojih otrok. To opazovanje omogočilo mu bode individualno vzgojo in svojstvu pojedinca primerno poučevanje. Že zdavna so pedagogi v tem jedini, da ista tvarina ne vgaja vsem učencem, marveč da jo je treba za vsacega otroka posebej prikrojiti. Isto tako zahteva vsako človeško bitje drugačnega npravnstvenega ravnanja. Kako pa naj učitelj izpozna individualnost otrok, če ne opazuje vseh pojavov, ki se mu prikazujejo v tem ali onem slučaju? In ker moremo še le iz množine činjenic sklepati na posledek, zato je natančno zapisovanje duševnih pojavov otroških neobhodno potrebno.

V isti meri, kakor na otroke, paznemu mu je biti tudi na samega sebe. Vse njegovo življenje, vse njegovo mišljenje, nehanje in dejanje zrcali se pred otroškimi očmi, ki imajo za tako opazovanje posebno dobre čute. Samega sebe vzgojevati je najtežja naloga, a precej smo že storili za lastno vzgojo, ako smo bili pazni na vse lastne pogoške ter smo, zavedaje se jih, tudi skušali izboljšati jih. Zato stori učitelj prav, ako v dnevnik zapisuje vse prijetne in neprijetne dogodke, misli in nazore, pogoške in napake i. t. d. S tem prisvoji si globoko znanost o psihologiji, katera, oprta na marljivo proučavanje logičnih in psihologičnih del, velja kot glavna veda pedagogike. Iz take knjige zajemal bode učitelj tudi tolažbo in razvedrilo v urah žalnih, poučeval in posvetoval se v trenutkih dvoma; taka knjiga mu bode razgrinjala zgodovino svojega duševnega in npravnstvenega razvoja. Tako je delalo mnogo slavnih pedagogov in drugih znamenitih mož, tako delaj tudi učitelj.

(Dalje prih.)

Knjiga Slovénska

v
XIX. veku.

Blaž Potočnik r. 31. jan. 1799 v Struževem, vasi duhovnije Nakelske, v šolo hodil v Kranju, v Ljubljani, posvečen l. 1822, bil duhovni pomočnik v Šent-Jernej, stolni kaplan v Šenklašču, od l. 1833 župnik v Šent-Vidu nad Ljubljano, kjer je u. 20. jun. 1872. — Za slovenščino se je vnel po Vodniku, Zupanu, Metelku, kateremu, je učenec prinašal naloge v vezani besedi na pr.: Jutro, Žetuv, Ogenj, Spomlad, Vjolica, Slavinja, ki bodi — šolska poskušinja — tu na razgled:

1. Zapoj zdaj veselo,
Zavukaj Slovence!
Nategni le strune
Slavinjni vučenci!	2. Čez krajske snežnike
Naj petje gromi,
V ptujcov dežele
Naj glas perleti.	3. Prezoperne leta
Slavinjo spodé,
Postopa zdaj skrita
Otroc' jo skerbé.
4. Vihar je prejenjal
Oblake dajat,
Prijazno je sonce
Začelo sijat.	5. Slavinjni sinovi
Si oddahnejo spet,
In zdihnejo: mati!
Žel'mo te sprejet.	6. Slavinja vesela
Se hitro poda,
In že je per svojih
Sinovih doma.
7. Podaja prijazno,
Ji Dunaj rokó,
Slovénc jo podpera,
Več padla ne bo.	8. Zatórej veselo
Zavukaj Slovence!
Nategni le strune,
Slavinjni vučenci!	

Javro se je Potočnik oglašil spisavši

1) Premišlovanje za čas svetiga leta. Jakoba Benigna Bossueta nek-dajnega škofa v' Meaux na Francoskim. V' krajsko prestavljeno, z zraven perstavljenimi molitvami per obiskovanji štirih k' zadoblenju odpustika svetiga leta odločenih cerkvá.